

EUROOPAN KESKUSPANKKI

PANKKIVALVONTA

Huomattavien omistussuhteiden arviointi

BANKENTOEZICHT

Maaliskuu 2023

BANKTILSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŲ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHLAD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Sisällys

1	Esipuhe	3
2	Luottolaitosten huomattavien omistusosuuksien hankinnan ja lisäämisen arviointi yhteisessä valvontamekanismissa: lainsäädäntö ja muu sääntely	5
2.1	YVM-asetus ja YVM-kehysasetus	5
2.2	Menettelyjä ja lomakkeita koskevat tekniset täytäntöönpano- ja sääntelystandardit sekä yhteiset ohjeet	6
3	Huomattavia omistusosuuksia koskevat yleisperiaatteet	7
3.1	Avoimuus ja läpinäkyvyys	7
3.2	Yhdenmukaisuus	7
3.3	Tapauskohtainen arviointi ja suhteellisuusperiaate	7
4	Ilmoitusvelvollisuus	8
4.1	Yleistä	8
4.2	Mikä on huomattava omistusosuus?	8
4.3	Huomattavan omistusosuuden hankintapäätös	13
5	Arviointi	15
5.1	Suhteellisuusperiaate	15
5.2	Arviointiperusteet	15
6	Menettelylliset näkökohdat ja dokumentointi; tiedonantovaatimukset	29
6.1	Ilmoitusta edeltävä vaihe ja useita toimivaltaisia viranomaisia käsittävien menettelyjen samantahtisuus	29
6.2	Vastaanottoilmoitus ja menettelyajan laskeminen	29
6.3	Lisätietopyyntö ja arviointiajan keskeyttäminen	30
6.4	Arviointijakson aikana ja sen jälkeen tapahtuvat olennaiset muutokset	31
6.5	EKP:n päätöksen liitännäismääräykset	31
6.6	Muita arviointimenettelyyn liittyviä seikkoja	33

Huomattavien omistussuukien (määräsuukien) hankinnan ja lisäämisen arviointi tehostaa olennaisesti EU:n rahoitusjärjestelmän valvontaa. Luottamus rahoitusjärjestelmään edellyttää yleistä tietoisuutta siitä, että huomattavien omistussuukien haltijat täyttävät tietyt vähimmäisvaatimukset.

Vakavaraisuusdirektiivin¹ artiklan 23 mukaan huomattavien omistussuukien hankinnan ja lisäämisen yhteydessä on arvioitava seuraavat seikat: i) hankkijahdokkaan maine; ii) luottolaitoksen liiketoimintaa johtamaan ehdotetun hankinnan seurauksena tulevien ylimmän hallintoelimen jäsenten maine, tietämys, taidot ja kokemus; iii) hankkijahdokkaan talouden vakaus; iv) ehdotetun hankinnan vaikutus kohdeyrityksen kykyyn täyttää jatkuvasti kaikki vakavaraisuusvaatimukset sekä sen mahdollinen vaikutus tehokkaan valvonnan suorittamiseen tulevaisuudessa ja v) liittykö ehdotettuun hankintaan rahanpesua tai terrorismin rahoitusta tai voiko se lisätä niiden vaaraa. Arvioinnin yleisinä tavoitteina on varmistaa kohdeyrityksen järkevän ja vakaan hoidon jatkuminen sekä pienentää riskiä siitä, että yhteisöt ja osakkaat kiertävät pankkisääntelyä ja -valvontaa.

Euroopan keskuspankilla (EKP) on ollut 4.11.2014 lähtien yksinomainen toimivalta arvioida huomattavien omistussuukien hankintaa ja lisäämistä kaikissa yhteiseen valvontamekanismiin (YVM) osallistuvien EU:n jäsenvaltioihin sijoittautuneissa luottolaitoksissa. Valvontamekanismiin kuuluvat kaikki euroalueen maat ja 1.10.2020 alkaen myös Bulgaria, jonka kansallinen toimivaltainen viranomais (jäljempänä ”kansallinen valvontaviranomais”) on aloittanut EKP:n kanssa tiiviin yhteistyön YVM-asetuksen² artiklan 7 nojalla. Bulgariassa EKP tekee tiivistä yhteistyötä kohdeyrityksen sijaintijäsenvaltion kansallisen valvontaviranomaisen kanssa.

Tämän oppaan tarkoituksena on selkeyttää käytäntöä, jota kansalliset valvontaviranomaiset ja EKP noudattavat huomattavien omistussuukien arviointimenettelyssä. Oppaassa i) kerrotaan, ketkä kuuluvat arviointivelvoitteen piiriin ja ii) miten arviointiperusteita käytetään, sekä iii) annetaan lisäohjeistusta tärkeimmistä asiakirjoista, joita huomattavan omistussuuden arviointi edellyttää. Siinä myös annetaan lisätietoa monimutkaisista hankintarakenteista, suhteellisuusperiaatteen soveltamisesta ja tietyistä menettelyyn liittyvistä näkökohdista.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/36/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta (EUVL L 176, 27.6.2013, s. 338).

² Neuvoston asetus (EU) N:o 1024/2013, annettu 15 päivänä lokakuuta 2013, luottolaitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää politiikkaa koskevien erityistehtävien antamisesta Euroopan keskuspankille (EUVL L 287, 29.10.2013, s. 63). Tiiviin yhteistyön piiriin kuuluvissa maissa lopullisen päätöksen huomattavan omistussuuden hankinta- tai lisäysehdoituksesta antavat kansalliset valvontaviranomaiset. EKP opastaa niitä tässä tehtävässä.

Ellei toisin mainita, oppaassa käytetään vakavaraisuusasetuksen³, vakavaraisuusdirektiivin ja Euroopan valvontaviranomaisten yhteisten ohjeiden⁴ terminologiaa.

Opas ei ole oikeudellisesti sitova, vaan sen tarkoituksena on varmistaa, että menettelyt ja arvioinnit ovat toimivia ja tehokkaita. Se on siis käytännön apuväline hankkijaehdokkaille ja kaikille yhteisöille, jotka osallistuvat huomattavien omistusosuuksien hankintaan tai lisäämiseen. Oppaassa tarkasteltuja periaatteita, käytäntöjä ja menettelyjä päivitetään säännöllisesti uuden kehityksen sekä käytännön toiminnasta saatujen kokemusten valossa.

Tämän oppaan suhde pankkien yhdistymishankkeiden valvontaa koskevaan EKP:n oppaaseen

Huomattavien omistusosuuksien hankinnasta pankkien yhdistymisen yhteydessä kerrotaan tarkemmin pankkien yhdistymishankkeiden valvontakäytäntöjä koskevassa EKP:n oppaassa ([ECB Guide on the supervisory approach to consolidation in the banking sector](#)). Siinä tarkastellaan yhdistymishankkeisiin liittyviä yleisiä valvontakäytäntöjä ja -odotuksia, keskeisiä vakavaraisuusnäkökohtia sekä hiljattain yhdistyneiden yhteisöjen jatkuvaa valvontaa. Tässä oppaassa kerrotaan sen sijaan yleisesti kaikista huomattavien omistusosuuksien arviointiin liittyvistä oikeudellisista ja valvonnallisista näkökohdista, joita tarkastellaan etenkin aiemmista menettelyistä saatujen käytännön kokemusten perusteella. Molempia oppaita voidaan käyttää apuna, kun huomattavia omistusosuuksia arvioidaan pankkisektorin yhdistymishankkeiden yhteydessä, sillä oppaissa keskitytään eri näkökohtiin.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 575/2013, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, luottolaitosten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (EUVL L 176, 27.6.2013, s. 1).

⁴ Määräosuuksien hankintaan ja lisäämiseen rahoitusallalla sovellettavaa toiminnan vakauden arviointia koskevat yhteiset ohjeet (JC/GL/2016/01), Euroopan pankkiviranomainen, Frankfurt, joulukuu 2016.

2 Luottolaitosten huomattavien omistusosuuksien hankinnan ja lisäämisen arviointi yhteisessä valvontamekanismissa: lainsäädäntö ja muu sääntely

2.1 YVM-asetus ja YVM-kehysasetus

Termillä 'hankkijaehdokas' tarkoitetaan tässä asiakirjassa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on päättänyt hankkia suoraan tai välillisesti huomattavan omistusosuuden tai joka on päättänyt lisätä sitä suoraan tai välillisesti.

EKP:lle annetaan YVM-asetuksen artiklan 4 kohdan 1 alakohdassa c yksinomainen toimivalta arvioida huomattavien omistusosuuksien hankintaa ja lisäämistä luottolaitoksissa, jotka sijaitsevat yhteisen valvontamekanismin piiriin kuuluvissa maissa.⁵ Asetuksen artiklan 6 kohdan 4 mukaan EKP käyttää toimivaltaansa sekä merkittäviin luottolaitoksiin että vähemmän merkittäviin luottolaitoksiin.⁶ Toimivaltaa käytetään tiiviissä yhteistyössä kansallisten valvontaviranomaisten kanssa. Ne ottavat vastaan ilmoitukset, jotka on tehty (soveltuvin osin) IMAS-verkkopalvelun kautta, ja niiden on tehtävä EKP:lle ehdotus siitä, vastustetaanko huomattavan omistusosuuden hankintaa tai lisäämistä vai ei.⁷ YVM-asetuksen artiklassa 15 säädetään tarkemmin menettelystä, jota hankkijaehdokkaiden, kansallisten valvontaviranomaisten ja EKP:n on noudatettava huomattavia omistusosuuksia koskevassa arvioinnissa. Menettelyä täsmennetään vielä YVM-kehysasetuksen artikloissa 85–87.⁸

YVM-asetuksen artiklan 4 kohdan 3 mukaan EKP:n on valvontatehtäviensä hoitamiseksi sovellettava asiaa koskevaa EU:n lainsäädäntöä. Jos EU:n lainsäädäntö koostuu direktiiveistä, EKP:n on sovellettava sen EU-maan lainsäädäntöä, jolla direktiivit saatetaan kansallisen lainsäädännön osaksi.⁹

⁵ Neuvoston asetus (EU) N:o 1024/2013, annettu 15 päivänä lokakuuta 2013, luottolaitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää politiikkaa koskevien erityistehtävien antamisesta Euroopan keskuspankille (EUVL L 287, 29.10.2013, s. 63).

⁶ Paitsi jos ne ovat kriisinratkaisun kohteena.

⁷ Huomattavaa omistusosuutta koskevassa menettelyssä tarvittavat tiedot voidaan toimittaa IMAS-verkkopalvelussa, ks. kohta 6.2.3.

⁸ Euroopan keskuspankin asetus (EU) N:o 468/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, kehysten perustamisesta YVM:n puitteissa tehtävälle yhteistyölle EKP:n ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten välillä sekä kansallisten nimettyjen viranomaisten kanssa (YVM-kehysasetus) (EKP/2014/17) (EUVL L 141, 14.5.2014, s. 1).

⁹ Samassa kohdassa säädetään myös, että jos EU:n lainsäädäntö koostuu asetuksista, joissa nimenomaisesti annetaan EU:n jäsenvaltioille vaihtoehtoja, EKP soveltaa sitä kansallista lainsäädäntöä, jossa vaihtoehtoja käytetään.

EU:n ja jäsenvaltioiden lainsäädäntö

Vaatimukset huomattavien omistussuukien¹⁰ hankinnan ja lisäämisen arvioinnista asetetaan vakavaraisuusdirektiivin artikloissa 22–27.

Koska EU:n säädökset pyritään saamaan mahdollisimman yhdenmukaisiksi, kansallisessa lainsäädännössä ei voida asettaa vaatimuksia, jotka ovat vakavaraisuusdirektiivin vaatimuksia tiukempia.¹¹ EU:n lainsäädännössä ei ole kuitenkaan määritelmiä erälle keskeisille käsitteille, joita ovat muun muassa välillinen omistussuus, yhdessä toimiminen ja huomattava vaikutusvalta. Kun EKP arvioi huomattavien omistussuukien hankintaa ja lisäämistä yhteiseen valvontamekanismiin kuuluvissa maissa, sen on siis sovellettava huomattavia omistussuukien koskevista vakavaraisuusdirektiivin säännöksistä annettua kansallista lainsäädäntöä.

2.2 Menettelyjä ja lomakkeita koskevat tekniset täytäntöönpano- ja sääntelystandardit sekä yhteiset ohjeet

EKP soveltaa huomattavien omistussuukien arvioinnissa kaikkia komission antamia EU:n säädöksiä, jotka voivat perustua myös Euroopan valvontaviranomaisten ehdotuksiin (eli teknisiin sääntely- ja täytäntöönpanostandardeihin). Erityisen tärkeitä ovat tekniset täytäntöönpanostandardit lomakkeista ja malleista, joita Euroopan unionin toimivaltaisten viranomaisten tulisi käyttää, kun ne kuulevat toisiaan huomattavien omistussuukien hankinnasta ja lisäämisestä. Standardien tavoitteena on sujuvoittaa tiedonvaihtoa ja varmistaa, että eri maiden ja eri toimialoja valvovien viranomaisten välinen viestintä on tehokasta. Standardeissa annetaan myös ohjeistusta tietopyyntöihin ja niihin vastaamiseen liittyvistä prosesseista ja määräajoista ja esitetään näihin tarkoituksiin liittyvät asiakirjamallit.

EKP noudattaa EU:n ja sen jäsenvaltioiden lainsäädännön lisäksi Euroopan valvontaviranomaisten yhteisiä ohjeita.

¹⁰ Huomattava omistussuus määritellään vakavaraisuusasetuksen artiklan 4 kohdan 1 alakohdassa 36 (ja määritelmään viitataan myös vakavaraisuusdirektiivin artiklan 3 kohdan 1 alakohdassa 33).

¹¹ Vakavaraisuusdirektiivin artiklan 22 kohta 8.

3 Huomattavia omistussuosuuksia koskevat yleisperiaatteet

3.1 Avoimuus ja läpinäkyvyys

Termillä 'valvojat' tarkoitetaan tässä asiakirjassa sekä kansallisia valvontaviranomaisia että EKP:tä.

Hankkijaehdokkaat ovat lain nojalla velvollisia laatimaan tarkat ja täydelliset ilmoitukset sekä antamaan vilpittömästi ja ripeästi tietoja, joita valvojat tarvitsevat arviointien tekemiseksi. Jäsenvaltiot julkaisevat vaadittavista tiedoista luetteloita (vakavaraisuusdirektiivin artiklan 23 kohta 4) ja ottavat tällöin huomioon yhteisiin ohjeisiin sisältyvät suositukset.

Jotta ilmoitusten arviointi olisi helpompaa, hankkijaehdokkaiden toivotaan olevan yhteydessä valvojaan jo ennen ilmoituksen tekemistä.¹²

3.2 Yhdenmukaisuus

Tässä oppaassa selostetaan yksityiskohtaisesti periaatteet, käytännöt ja menettelyt, joita EKP noudattaa arvioidessaan huomattavia omistussuosuuksia koskevia ilmoituksia. Tarkoituksena on varmistaa, että ilmoitukset käsitellään yhteisessä valvontamekanismissa yhdenmukaisesti. Periaatteita ja käytäntöjä sovellettaessa otetaan kuitenkin huomioon asiaankuuluva kansallinen lainsäädäntö.

3.3 Tapauskohtainen arviointi ja suhteellisuusperiaate

Huomattavien omistussuosuuksien arvioinnissa noudatetaan suhteellisuusperiaatetta. Näin varmistetaan, että unionin toimielinten toimet rajoittuvat siihen, mikä on tarpeen tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi. Suhteellisuusperiaate on EU:n lainsäädännön yleisperiaate, joka on kirjattu Euroopan unionista tehdyn sopimuksen artiklaan 5¹³. Euroopan unionin tuomioistuimien on antanut suhteellisuusperiaatteesta tulkintansa, ja periaatetta selvennetään lisää yhteisissä ohjeissa.

Huomattavaan omistussuosuuteen liittyvissä menettelyissä otetaan huomioon kaikki olennaiset seikat, ja niitä arvioidaan tapauskohtaisesti. Ehdotetun liiketoimen luonnetta, laajuutta ja monimutkaisuutta tarkastellaan suhteellisuusperiaatteen kannalta.

Oppaaseen on lisätty huomautuksia, joissa on tarkempaa tietoa suhteellisuusperiaatteen soveltamisesta sekä erityistoimijoiden ja monimutkaisten hankintarakenteiden arvioinnin erityispiirteistä.

¹² Ks. yhteisten ohjeiden osaston II luvun 2 kohta 9.3.

¹³ Ks. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen konsolidoitu toisinto (EUVL C 202, 7.6.2012, s. 13).

4 Ilmoitusvelvollisuus

4.1 Yleistä

Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka on päättänyt hankkia luottolaitoksesta huomattavan omistusosuuden tai lisätä sitä, on velvollinen ilmoittamaan päätöksestään kyseistä luottolaitosta valvovalle toimivaltaiselle viranomaiselle.¹⁴ Ilmoitus annetaan hankintapäätöksen tekemisen jälkeen. Yleisperiaatteena siis on, että hankkijaehdoka ilmoittaa suunnittelemastaan liiketoimesta kansalliselle valvontaviranomaiselle jo ennen sen toteutusta.¹⁵ Ilmoitusvelvollisuuteen ei sovelleta suhteellisuusperiaatetta.

Huomautus

Valvontatoimenpiteet tapauksissa, joissa huomattava omistusosuus on hankittu ilman hyväksyntää

Vakavaraisuusdirektiivin artiklan 22 mukaan jäsenvaltioiden on vaadittava, että luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka on päättänyt hankkia luottolaitoksesta suoraan tai välillisesti huomattavan omistusosuuden tai lisätä sitä suoraan tai välillisesti siten, että tietty raja-arvo ylittyy, tekee päätöksestään etukäteen kirjallisen ilmoituksen toimivaltaisille viranomaisille. Huomattava omistusosuus tulisi siis arvioida jo ennen sen hankintaa tai lisäämistä. Ilmoitusvelvollisuuden tahallinen tai tahaton laiminlyönti voi johtaa siihen, että luottolaitoksessa on osakkaita, jotka ovat hankkineet huomattavan omistusosuuden tai lisänneet sitä ilman hyväksyntää.

Tällöin toimivaltainen viranomainen voi ryhtyä valvontatoimenpitein varmistamaan, etteivät ilmoituksen laiminlyöneet huomattavat osakkaat voi käyttää oikeuksiaan luottolaitoksessa ilman huomattavan omistusosuuden arviointia tai arvioinnin ollessa vielä kesken. Toimivaltainen viranomainen voi valvontatoimenpiteistä riippumatta arvioida huomattavan omistusosuuden myös jälkikäteen. Vakavaraisuusdirektiivin artiklan 26 kohdan 2 mukaan valvontatoimenpiteet voivat olla kansallisesta lainsäädännöstä riippuen johtajille ja ylimmän hallintoelimen jäsenille artikloissa 65–72 säädetyin edellytyksin määrättäviä kieltoja ja seuraamuksia, tai niillä voidaan määrätä kyseisen luottolaitoksen osakkaiden tai jäsenten omistamien osakkeiden tai osuuksien tuottaman äänivallan käyttäminen keskeytettäväksi. Joissain valtioissa hankkijaehdokkaan äänivallan käyttö keskeytetään automaattisesti, jos ehdokas jättää huomattavan omistusosuuden hankinta- tai lisäsilmoituksen tekemättä.

4.2 Mikä on huomattava omistusosuus?

Huomattava omistusosuus määritellään vakavaraisuusasetuksen artiklan 4 kohdan 1 alakohdassa 36. Määritelmään viitataan vakavaraisuusdirektiivin artiklan 3 kohdan 1

¹⁴ Ks. vakavaraisuusdirektiivin artikla 22.

¹⁵ Ks. myös yhteisten ohjeiden osaston II luvun 1 kohta 7.2 sekä tämän oppaan kohta 4.3.

alakohdassa 33 ja sitä täydennetään saman direktiivin artiklan 22 kohdassa 1. Huomattava omistusosuus on sellainen suora tai välillinen omistusosuus yrityksessä,

- joka on vähintään 10 prosenttia yrityksen pääomasta tai äänivallasta, tai
- joka antaa mahdollisuuden vaikuttaa huomattavasti yrityksen johtamiseen, tai
- jonka seurauksena luottolaitoksesta tulee hankkijaehdokkaan tytäryritys.

Euroopan pankkiviranomainen (EPV) on selventänyt määritelmää toteamalla, että omistusosuus on huomattava, jos yksikin mainituista edellytyksistä täyttyy.¹⁶

Vakavaraisuusdirektiivin artiklassa 22 säädetään lisäksi seuraavasti:

”Jäsenvaltioiden on edellytettävä, että luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön¹⁷ tai tällaisten yhdessä toimivien henkilöiden, jäljempänä ’hankkijaehdokas’, jotka ovat päättäneet hankkia suoraan tai välillisesti määräosuuden luottolaitoksesta tai lisätä suoraan tai välillisesti määräosuuttaan siten, että hankkijaehdokkaan osuus äänioikeuksista tai pääomasta olisi vähintään 20, 30 tai 50 prosenttia, taikka siten, että luottolaitoksesta tulee hankkijaehdokkaan tytäryritys, jäljempänä ’ehdotettu hankinta’, on ilmoitettava hankinnasta etukäteen kirjallisesti sen luottolaitoksen suhteen toimivaltaisille viranomaisille, josta ne pyrkivät hankkimaan määräosuuden tai lisäämään sitä”. Tytäryritys määritellään vakavaraisuusasetuksen artiklan 4 kohdan 1 alakohdassa 16, jossa viitataan tilinpäätösdirektiivissä¹⁸ määritettyyn emojen ja tytäryrityksen väliseen suhteeseen sekä määrävän vaikutusvallan käsitteeseen.

4.2.1 Äänivaltarajan määrittäminen

Vakavaraisuusdirektiivin artiklan 27 mukaan äänivaltarajan ylittymisen arvioinnissa tulisi ottaa huomioon direktiivin 2004/109/EY¹⁹ artikloissa 9–11 tarkoitettu äänivalta ja artiklan 12 kohdissa 4 ja 5 asetetut äänivallan yhteenlaskua koskevat ehdot.

4.2.2 Huomattava vaikutusvalta

Vakavaraisuusasetuksen artiklan 4 kohdan 1 alakohdassa 36 olevan määritelmän mukaan huomattavana omistusosuutena voidaan pitää alle 10 prosentin osuutta

¹⁶ Ks. EPV:n [verkkosivut](#).

¹⁷ Termiä ’oikeushenkilö’ tulkitaan laajasti. Sen katsotaan tarkoittavan myös kommandiittiyhtiöitä (Saksassa *Kommanditgesellschaft* ja Ranskassa *société en commandite*), säätiöitä (Alankomaissa *stichting*) ja siviiliyhtiöitä (Alankomaissa *maatschap*).

¹⁸ Vakavaraisuusasetuksen artiklan 4 kohdan 1 alakohtaan 16 sisältyvässä määritelmässä viitataan aiemmin voimassa olleen seitsemännen neuvoston direktiivin artikloihin 1 ja 2. Nykyisin määritelmän on tulkittava viittaavan tiettytyyppisten yritysten vuositilinpäätöksistä, konsernitilinpäätöksistä ja niihin liittyvistä kertomuksista, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/43/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY kumoamisesta 26 päivänä kesäkuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/34/EU artiklaan 22.

¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/109/EY, annettu 15 päivänä joulukuuta 2004, säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otettavien arvopaperien liikkeeseenlaskijoita koskeviin tietoihin liittyvien avoimuusvaatimusten yhdenmukaistamisesta ja direktiivin 2001/34/EY muuttamisesta (EUVL L 390, 31.12.2004, s. 38).

pääomasta tai äänivallasta, jos se antaa omistussosuuden haltijalle mahdollisuuden vaikuttaa huomattavasti luottolaitoksen johtamiseen.

Omistussosuuden haltijan mahdollisuus käyttää huomattavaa vaikutusvaltaa luottolaitoksen johtamisessa on aina arvioitava tapauskohtaisesti, ja tällöin on otettava huomioon kaikki olennaiset seikat ja olosuhteet. Yhteisissä ohjeissa on esimerkinomainen luettelo tekijöistä, jotka tulisi ottaa huomioon arvioitaessa, voiko huomattavan vaikutusvallan käyttö olla mahdollista.²⁰ Vaikutusvalta voidaan määrittää huomattavaksi yhden tekijän perusteella, tai huomioon voidaan ottaa useamman tekijän yhteisvaikutus.

4.2.3 Huomattava omistussosuus voi olla suora tai välillinen

Vakavaraisuusdirektiivin artiklan 22 mukaan huomattavan omistussosuuden hankinta tai lisäys voidaan tehdä suoraan tai välillisesti. Direktiivissä ei kuitenkaan ohjeisteta, miten huomattavan omistussosuuden välillinen hankinta tai lisäys määritetään. Yhteisissä ohjeissa esitetään kaksi kriteeriä, joita voidaan käyttää määrittäessä, onko huomattavan omistussosuuden hankinta välillinen: ns. määräysvalta-peruste ja ns. kertolaskuperuste.²¹

Arvioinnissa tulisi soveltaa ensin määräysvalta-perustetta. Sen periaatteena on, että kaikkia luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä, jotka käyttävät määräysvaltaa valvottavasta yhteisöstä olevan huomattavan omistussosuuden haltijaan, on pidettävä kyseisen omistussosuuden välillisinä hankkijoina. Kaikki luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt, jotka hankkivat määräysvallan huomattavan omistussosuuden nykyiseen haltijaan tai joilla jo on määräysvaltaa tällaisen omistussosuuden hankkijaehdokkaaseen, ovat siis velvollisia ilmoittamaan toimivaltaisille viranomaisille olevansa välillisiä hankkijaehdokkaita. Määräysvallan käsitteen osalta yhteisissä ohjeissa viitataan emo- ja tytäryrityksen väliseen suhteeseen, joka määritetään tilinpäätösdirektiivissä.²²

Toisessa vaiheessa tulisi soveltaa kertolaskuperustetta. Siinä prosentuaaliset omistussosuudet koko yrityskehjussa kerrotaan keskenään aloittaen luottolaitoksesta olevasta suorasta omistussosuudesta. Kertolaskua jatketaan yrityskehjussa ylöspäin niin pitkään, kunnes tulokseksi saadaan jatkuvasti vähintään 10 %. Huomattavan omistussosuuden välillisinä hankkijoina pidetään siis kaikkia luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, joiden kohdalla kertolaskun tulos on vähintään 10 %, sekä kaikkia luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä, joilla on suoraa tai välillistä määräysvaltaa tällaisiin henkilöihin.

²⁰ Ks. yhteisten ohjeiden osaston II luvun 1 osa 5.

²¹ Ks. yhteisten ohjeiden osaston II luvun 1 osa 6.

²² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/34/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, tietäntyyppisten yritysten vuositilinpäätöksistä, konsernitilinpäätöksistä ja niihin liittyvistä kertomuksista, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/43/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY kumoamisesta, artikla 22.

Koska EU:n lainsäädännössä ei ole tästä sitovia säännöksiä, arvioinnissa noudatetaan yhteisissä ohjeissa suositeltua käytäntöä, jollei asiaan sovellettava kansallinen lainsäädäntö muuta edellytä.

Huomautus

Erityistoimijat ja monimutkaiset hankintarakenteet

EKP on yhteisen valvontamekanismin alusta lähtien tutkinut useita huomattaviin omistussuosiin liittyviä menettelyjä, joihin osallistuu ns. erityistoimijoita. Erityistoimijoiden ominaispiirteitä ovat monimutkaiset yritysraenteet sekä hallinto- ja ohjausjärjestelmät, lyhytaikaiset sijoitusstrategiat ja/tai huomattava velkarahoituksen käyttö sekä pyrkimys saada määräysvalta luottolaitoksesta. Erityistoimijat ovat pääasiassa pääomasijoitusyhtiöitä, valtioiden sijoitusrahastoja ja yritysryhmittymiä.

Kun hankintarakente on monitasoinen, jokaisen tason kaikki (edellä mainituin kriteerein määritetyt) välilliset hankkijaehdokkaat ovat velvollisia tekemään toimivaltaisille viranomaisille erillisen ilmoituksen. Välitasojen kohdalla ei tehdä poikkeuksia, koska niitä ei tehdä vakavaraisuusdirektiivissäkään.²³ Pääomasijoituskonsernien ja muiden monimutkaisten hankintarakenteiden tapauksissa on siis tarkistettava, kuinka moneen henkilöön ilmoitusvelvollisuutta tarkalleen sovelletaan. Tässä yhteydessä on tarkastettava kaikista luonnollisista henkilöistä ja oikeushenkilöistä, jotka kuuluvat edunsaajaomistajan (eli tosiasiallisen omistajan ja edunsaajan) ja huomattavan omistussuosuden suoran hankkijan väliseen omistusketjuun, saavuttaako tai ylittääkö kunkin henkilön omistussuus 10 prosentin raja-arvon tai voivatko he ehdotetun hankinnan jälkeen käyttää huomattavaa vaikutusvaltaa kohdeyrityksessä. Kommandiittiyhtiön muotoon perustettujen sijoitusyhtiöiden tapauksessa tarkastus on tehtävä kaikista äänettömistä ja vastuunalaisista yhtiömiehistä sekä kaikista väliyhtiöistä. Hankkijaehdokkaiden on itse aluksi selvitettävä, ketkä luonnolliset henkilöt ja/tai mitkä oikeushenkilöt kuuluvat edellä mainittujen kriteerien piiriin.

Jos hankkijaehdokkaana on suorasta hankkijasta ja useista välillisten hankkijoiden tasoista muodostuva omistusketju tai jos ilmoitusvelvollisuus koskee useita yhdessä toimivia hankkijaehdokkaista, ilmoitukset tulisi koota kaikkien hankkijoiden puolesta tehtävään yhteisilmoitukseen prosessin helpottamiseksi. Hankkijat voivat myös nimetä keskuudestaan yhden hankkijan tai kolmannen osapuolen vastaamaan ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä. Tällöin valvojalle tehtävään ilmoitukseen on liitettävä valtakirja tai muu vastaava asiakirja, jolla asia vahvistetaan.

4.2.4 Yhdessä toimiminen

Yhdessä toimiminen tarkoittaa, että jos useampi henkilö on tehnyt yhteisen sopimuksen, jossa vahvistetaan huomattavan omistussuosuden hankinta- tai

²³ Emoyritys voi tehdä ilmoituksen myös välitasolla toimivien hankkijoiden puolesta, kuten yhteisten ohjeiden osaston II luvun 1 kohdissa 6.4 ja 6.5 todetaan.

lisäysehdot, henkilöiden omistusosuudet on laskettava yhteen.²⁴ Yhdessä toimimisesta ja huomattavan omistusosuuden yhteisestä hankinnasta tai lisäyksestä on tällöin mainittava toimivaltaiselle viranomaiselle tehtävässä ilmoituksessa.

Valvojat pitävät yhdessä toimivina oikeushenkilöitä tai luonnollisia henkilöitä, jotka ovat tehneet huomattavan omistusosuuden yhteisestä hankinnasta tai lisäyksestä eksplisiittisen tai implisiittisen (kirjallisen tai suullisen) sopimuksen.²⁵ Yhteisissä ohjeissa luetellaan joitakin tekijöitä, jotka on otettava huomioon arvioitaessa, ovatko henkilöt sopineet toimivansa yhdessä.²⁶

4.2.4.1 Sopiminen yhdessä toimimisesta

Yhdessä toimiminen nimenomaisten osakassopimusten perusteella

Joissakin tapauksissa hankkijaehdokkaat mainitsevat valvojalle tekemässään ilmoituksessa nimenomaisesti aikovansa toimia yhdessä ja laskevat siksi yhteen pääoman ja/tai äänivallan, jotka ne aikovat hankkia yhdessä. Yhdessä toimimisesta tehdyissä eksplisiittisissä eli nimenomaisissa sopimuksissa hankkijaehdokkaat esimerkiksi sitoutuvat äänestämään johdonmukaisesti samalla tavalla tai käyttämään äänivaltaansa yhdenmukaisesti, noudattamaan yhteenliittymän päätöksiä tai perustamaan holdingyhtiön kohdeyrityksen yhteistä hankintaa ja johtamista varten.

Mikäli kohdeyrityksen nykyiset osakkaat päättävät perustaa yhteistoimintaa varten yhteenliittymän ja niiden omistusten yhteismäärä muodostaa huomattavan omistusosuuden luottolaitoksesta, ne ovat velvollisia ilmoittamaan omistusosuuden muutoksesta valvojille ennen yhteenliittymän perustamista ja toimittamaan niille tarvittavat asiakirjat arviointia varten.²⁷

Yhdessä toimiminen hiljaisten sopimusten tai yhteisten käytäntöjen perusteella

Valvojan on arvioitava tapauskohtaisesti, ovatko hankkijaehdokkaat tehneet yhdessä toimimisesta implisiittisen eli hiljaisen sopimuksen. Tällöin valvojat ottavat huomioon etenkin yhteisissä ohjeissa luetellut tekijät. Henkilöiden voidaan katsoa toimivan yhdessä joko yhden tekijän tai useamman tekijän yhdistelmän perusteella.

²⁴ Yhteisten ohjeiden osaston II luvun 1 kohdan 4.6 alakohdan a mukaan henkilöiden ei voida katsoa toimivan yhdessä pelkästään siksi, että niiden välillä on myynti- ja ostosopimus.

²⁵ Ks. yhteisten ohjeiden osaston II luvun 1 kohta 4.1.

²⁶ Ks. yhteisten ohjeiden osaston II luvun 1 kohta 4.6.

²⁷ Huomattavan omistusosuuden arviointimenettely on käynnistettävä jopa niistä nykyisistä osakkaista, joiden omistusosuus kohdeyrityksestä ei muutu mutta jotka päättävät toimia yhdessä, ellei kansallisessa lainsäädännössä säädetä toisenlaisesta menettelystä.

Huomautus

Erityistoimijat ja monimutkaiset hankintarakenteet

Yhdessä toimiminen on arvioitava myös silloin, kun hankkijoiden konserni- tai ryhmärakenteet koostuvat useista omistussuhteista, tasoista ja sijoitusvälineistä ja ovat samojen tosiasiallisten välillisten omistajien (eli edunsaajaomistajien) ohjauksessa. Edellä mainittujen määräysvalta- ja kertolaskuperusteiden nojalla edunsaajaomistajien on yleensä tehtävä ilmoitus hankkijaehdokkaana.

4.2.4.2 Passiiviset osakassopimukset

Yhdessä toimimista voivat olla myös passiiviset osakassopimukset.²⁸ Niissä useat (ns. passiiviset) osakkaat sopivat nimenomaisesti tai hiljaisesti muiden (ns. aktiivisten) osakkaiden kanssa, että passiiviset osakkaat esimerkiksi pidättäytyvät äänestämästä tai että aktiiviset osakkaat tai erikseen nimetty ryhmän vetäjä äänestää yhtiökokouksissa passiivisten osakkaiden puolesta.

Huomautus

Osakkaiden aktiivisuuden ja yhdessä toimimisen vertailua

Vaikka yhdessä toimiminen määritellään laajasti, se ei pidä sisällään kaikkia yhteisiä toimia, joita osakkaat osakkeidensa ja osuuksiensa suhteen toteuttavat. Osakkaat voivat suojella etujaan yhteistoimin valvomalla luottolaitoksen johdon toimintaa (esim. hylkäämällä johtajien palkisemisehdotuksia tai hyväksymällä/hylkäämällä hankinta- tai luovutusehdotuksia, joita luottolaitoksen ylin hallintoelin on esittänyt). Tällaista ns. osakasaktivismia eli tehokasta osakasvalvontaa pidetään olennaisena osana hyvää omistajaohjausta. Osakkaat voivat olla aktiivisia esimerkiksi käymällä yksityisiä keskusteluja ennen yhtiökokousta, kutsumalla yhtiökokouksen koolle ja sisällyttämällä asioita kokouksen esityslistalle.

4.3 Huomattavan omistussuuden hankintapäätös

Huomattavan omistussuuden ilmoitusvelvollisuus syntyy heti, kun päätös hankinnasta on tehty. Hankintapäätös katsotaan tehdyksi yleensä silloin, kun hankkijaehdokka on tehnyt yhdelle tai useammalle nykyiselle osakkaalle ehdottoman tarjouksen omistussuuden siirtoa koskevasta oikeudellisesti sitovasta sopimuksesta. Lopullisen (ehdottoman) ostotarjouksen tekeminen myyjälle tai myyjille on siis viimeistään sen hetki, jolloin hankintapäätös on tehty ja ilmoitusvelvollisuus alkaa.

²⁸ Yhteisten ohjeiden osaston II luvun 1 kohdan 4.1 toisessa virkkeessä todetaan, että "valvojan ei pitäisi sulkea pois sitä päätelmää, että tietyt henkilöt toimivat yhdessä, pelkästään sen takia, että yksi tai useampi kyseisistä henkilöistä on passiivinen, koska toimimattomuus saattaa edistää sellaisten olosuhteiden luomista, joissa hankinta voidaan tehdä tai määräosuutta kasvattaa tai kohdeyritykseen voidaan vaikuttaa".

4.3.1 Ilmoitusvelvollisuus passiivisissa hankinnoissa

Hankkijaehdokkaan omistususuus voi saavuttaa tai ylittää raja-arvon ilman aktiivista päätöstä omistususuuden hankinnasta tai lisäyksestä ja joskus jopa hankkijaehdokkaan tietämättä. Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi osakkeiden tai osuuksien takaisinoston seurauksena. Valvojan on kuitenkin arvioitava myös tällaiset passiiviset eli muut kuin tarkoitukselliset hankinnat, joten hankkijaehdokkaan on ilmoitettava niistä valvojalle heti saatuaan tietää, että hankintaraja on ylittynyt.²⁹ Hankkijaehdokkaan on itse tarkistettava, onko raja-arvo saavutettu tai ylitetty.

4.3.2 Ilmoitusvelvollisuus tilapäisissä hankinnoissa

Valvojalle on yleensä tehtävä ilmoitus tilapäisistä hankinnoista, joissa kohdeyrityksen omistusoikeus vaihtuu lyhyeksi ajaksi (esim. muutamaksi arkipäiväksi). Joissain tapauksissa valvoja voi kuitenkin katsoa, ettei hankintapäätöstä ole tehty, jos esimerkiksi omistusoikeus aiotaan hankkia vain hetkeksi ja siirtää se sitten välittömästi kolmannelle osapuolelle.

Tällöin kansallinen valvontaviranomainen voi EKP:tä kuultuaan luopua muodollisesta menettelystä, jos seuraavat kolme ehtoa täyttyvät:

- tilapäinen hankinta ei vaikuta lopulliseen omistusrakenteeseen;
- tilapäisen hankinnan tekijä allekirjoittaa virallisen sopimuksen tai sitoumuksen osakkeiden tai osuuksien välittömästä siirtämisestä, ja siirron ajankohta ilmoitetaan toimivaltaiselle viranomaiselle;
- toimivaltaiselle viranomaiselle toimitetaan tilapäisen hankinnan tekijän allekirjoittama virallinen sopimus tai sitoumus, jossa todetaan, ettei tämä voi käyttää mitään taloudellisia oikeuksia tai äänivaltaa tai mitään muutaakaan tosiasiallista valtaa, jolla voisi olla vaikutus kohdeyritykseen (esim. sen organisaatioon, hallinto- ja ohjausjärjestelmään, talouden vakauteen tai vakavaraisuuden tunnuslukujen noudattamiseen).

4.3.3 Ilmoitusvelvollisuus ehdollisissa ja valinnaisissa hankinnoissa

Osakkeiden tai osuuksien omistusoikeuden siirtoon voi liittyä tapahtumia, joihin hankkijaehdokas ei voi vaikuttaa, tai vaihtoehtoja, joita hankkijaehdokas voi käyttää myöhemmin. Hankkijaehdokkaan tulisi ilmoittaa toimivaltaisille viranomaisille heti saatuaan tietää tai voidessaan odottaa ehdotetun hankinnan toteutuvan. Jos ilmoitusta ei voida poikkeuksellisesti tehdä etukäteen (esim. ehdollisten vaihtovelkakirjojen automaattisen muuntumisen vuoksi), se tulisi tehdä välittömästi, kun hankinnan tiedetään toteutuneen.

²⁹ Yhteisten ohjeiden mukaisesti (ks. osaston II luvun 1 kohta 7.3).

5 Arviointi

5.1 Suhteellisuusperiaate

Oikeusperusta	Vakavaraisuusdirektiivin artikla 23
Yhteiset ohjeet	Osaston II luvun 1 osa 8

Kun ilmoitusvelvolliset oikeushenkilöt ja luonnolliset henkilöt on määritetty, ehdotettu hankinta arvioidaan viidellä vakavaraisuusdirektiivin sisältyvällä ja kansallisen lainsäädännön osaksi saatetulla arviointiperusteella. Arvioinnissa noudatetaan suhteellisuusperiaatetta, eli sen yksityiskohtaisuus vaihtelee.

Suhteellisuusperiaatetta sovelletaan sekä hankkijaehdokkaalta edellyttävien tietojen että hankinta-aineiston arvioinnissa. Valvojat tarkastelevat suhteellisuusperiaatteen valossa i) liiketoimen luonnetta (konsernin tai ryhmän sisäinen uudelleenjärjestely tai omistusrakenteen yksinkertaistaminen), ii) hankkijaehdokkaan luonnetta (valvottava laitos tai jo hyväksytty osakas), iii) ehdotetun liiketoimen tavoitetta (tavoitellun omistusosuuden suuruus ja onko hankinta osa suurempaa hanketta tai tilapäinen) ja iv) ehdotetun liiketoimen erityispiirteitä sekä sitä, missä määrin hankkijaehdokas voi käyttää vaikutusvaltaa kohdeyrityksessä.

Tiedonantovaatimukset asetetaan kansallisessa lainsäädännössä. EKP ei yleensä vaadi toimittamaan jo käytettävissään olevia tietoja uudelleen, ellei kansallinen lainsäädäntö sitä edellytä.

5.2 Arviointiperusteet

5.2.1 Hankkijaehdokkaan maine (kriteeri A)

Oikeusperusta	Vakavaraisuusdirektiivin artiklan 23 kohdan 1 alakohta a
Yhteiset ohjeet	Osaston II luvun 3 osa 10

Mainetta arvioidaan hankkijaehdokkaan luotettavuuden ja ammattipätevyyden näkökulmasta.

Maineen arviointi tulisi yleensä suorittaa kaikista ilmoitusvelvollisista luonnollisista henkilöistä ja oikeushenkilöistä sekä niistä luonnollisista henkilöistä, jotka tosiasiallisesti johtavat ilmoitusvelvollisten oikeushenkilöiden liiketoimintaa.³⁰

5.2.1.1 Luotettavuus ja ammattipätevyys

Hankkijaehdokas katsotaan hyvämaineiseksi, jos muuhun viittaavasta ei ole luotettavaa näyttöä eikä valvojalla ole perusteltua syytä epäillä ehdokkaan hyvämaineisuutta.

Yhteisten ohjeiden mukaan luotettavuusvaatimuksia sovelletaan riippumatta siitä, kuinka suuren omistusosuuden hankkijaehdokas aikoo kohdeyrityksestä hankkia, miten ehdokas osallistuu kohdeyrityksen johtamiseen tai millaista vaikutusvaltaa se aikoo yrityksessä käyttää.

Hankkijaehdokkaan ammattipätevyys kattaa sekä johtamistaidot että rahoituspalveluja koskevan teknisen pätevyyden, joista osoituksena voivat olla aiempi kokemus, asianmukaiset taidot, riittävä huolellisuus ja tarkkuus sekä sovellettavien normien noudattaminen.³¹

Luotettavuusvaatimusten täytyminen on varmistettava kaikkien hankkijaehdokkaiden (myös omistusketjuun kuuluvien luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden) osalta, mutta ammattipätevyysvaatimukset ovat lievemmät hankkijaehdokkailla, jotka eivät asemansa vuoksi voi käyttää tai sitoutuvat olemaan käyttämättä huomattavaa vaikutusvaltaa kohdeyrityksessä (eli eivät päättä huomattavaan omistusosuuteen liittyvästä strategiasta).

Huomautus Rikosrekisteri

Yleissääntö: Hankkijaehdokkaan maineen arvioimiseksi tämän on esitettävä vähintään asuinmaansa³² viranomaisten vahvistama rikosrekisteriote. Luonnollisten henkilöiden on esitettävä virallinen rikosrekisteriote ja oikeushenkilöiden on esitettävä rikosrekisteritiedot ja/tai hyvämaineisuuden/vakavaraisuuden osoittava todistus. Jos maassa on käytössä useita (esim. liittovaltion ja paikallisen tason) rikosrekistereitä, viralliset otteet on toimitettava kaikilta tasoilta, jos niitä ei koota yhdeksi asiakirjaksi. Rikosrekisteritietojen saamiseen saattaa kulua pitkänkin aikaa, joten ne kannattaa tilata mahdollisimman aikaisin.

³⁰ Liiketoimintaa tosiasiallisesti johtavina henkilöinä tulisi pitää henkilöitä, jotka voivat yhdessä tai yksin edustaa oikeushenkilöä ja antaa sitä oikeudellisesti velvoittavia sitoumuksia. He ovat tavallisesti hankkijaehdokkaan johtokunnan jäseniä (kaksitasoiset hallintojärjestelmät) tai hallituksen jäseniä (yksitasoiset järjestelmät). Heihin ei periaatteessa lueta hankkijaehdokkaan hallintoneuvoston jäseniä (kaksitasoinen järjestelmä) eikä liikkeenjohtoon kuulumattomia hallituksen jäseniä (yksitasoinen järjestelmä), paitsi jos he kykenevät vaikuttamaan suoraan oikeushenkilön päivittäiseen päätöksentekoon ja/tai toimivat oikeushenkilön edustajina tai antavat sitä oikeudellisesti velvoittavia sitoumuksia. Liiketoimintaa tosiasiallisesti johtavat henkilöt määräytyvät kuitenkin viime kädessä kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

³¹ Ks. yhteisten ohjeiden osaston II luvun 3 kohta 10.23 ja sitä seuraavat kohdat.

³² Jos luonnollinen henkilö on muuttanut toiseen maahan viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana, hänen on toimitettava kaikkien aiempien asuinmaidensa viranomaisten antamat rikosrekisteriotteet, jollei kansallisessa lainsäädännössä tiukemmin säädetä (esim. pitempi ajanjakso).

Poikkeukset: Oikeudelliset syyt voivat poikkeuksellisesti estää rikosrekisteriotteiden saamisen tai antamisen kolmannelle osapuolelle. Tällöin hankkijaehdokkaan on neuvoteltava toimivaltaisen viranomaisen kanssa vaihtoehtoisista ratkaisuista tapauskohtaisesti.

5.2.1.2 Vireillä olevat tutkinnat ja oikeudelliset menettelyt

Rikosoikeudellisissa menettelyissä pätee syyttömyysolettama siihen saakka, kunnes oikeudenkäynnissä on annettu tuomio. Kun hankkijaehdokkaan mainetta arvioidaan huomattavan omistususuuden yhteydessä, on kuitenkin varmistettava, ettei ehdokkaan maineesta ole edes epäilyksiä. Arvioinnissa voidaan siis päätyä kielteiseen lopputulokseen, vaikka oikeudenkäynti olisi vielä vireillä.

Hankkijaehdokkaan tulisikin antaa ilmoituksessaan riittävä kuvaus kaikista vireillä olevista oikeudellisista menettelyistä, jotta valvojat saavat täydellisen käsityksen ehdokkaan tilanteesta. Valvojat kiinnittävät erityistä huomiota myös kansallisissa ja/tai kansainvälisissä tiedotusvälineissä käsiteltyihin maineongelmiin (esim. talouspetoksiin ja korruptioon), jotka voidaan yhdistää hankkijaehdokkaaseen, sen johtajina toimiviin henkilöihin, osakkaisiin tai muutoin hallitsevassa asemassa oleviin henkilöihin. Tällöin hankkijaehdokkaalta pyydetään selvitystä siitä, onko tällainen yhteys olemassa ja johtaako se lisätutkintaan. Rikosoikeudellisissa menettelyissä käsitellyt asiat saattavat vaikuttaa hankkijaehdokkaan luotettavuuden ja ammatillisen pätevyyden arviointiin. Vaikka esimerkiksi johtajan ei katsottaisi olevan rikosoikeudellisessa vastuussa luottolaitoksessa ilmenevistä puutteista tai sen riittämättömästä valvonnasta, valvojat voivat katsoa, että menettelyssä ilmenneet seikat ovat heikentäneet hänen luotettavuuttaan tai ammatillista pätevyyttään.

Huomautus

Erityistoimijat ja monimutkaiset hankintarakenteet

Jos on kyse monimutkaisista omistusketjuista, jonka eri tasoilla on useita ilmoitusvelvollisia hankkijaehdokkaita, kaikkien ehdokkaiden maine arvioidaan ja niiden on toimitettava yksityiskohtaisia tietoja (esim. ansioluettelo, rikosrekisteriote sekä tieto vireillä olevista tutkinnoista ja muiden viranomaisten suorittamista arvioinneista; ks. kohta 3). Tällaisissa tapauksissa hankkijaehdokkaan kannattaa ehkä harkita omistusketjun yksinkertaistamista.

5.2.2 Kohdeyrityksen liiketoimintaa johtamaan tulevien ylimmän hallintoelimen jäsenten maine, tietämys, taidot ja kokemus (kriteeri B)

Oikeusperusta	Vakavaraisuusdirektiivin artiklan 23 kohdan 1 alakohta b
Yhteiset ohjeet	Osaston II luvun 3 osa 11

Vakavaraisuusdirektiivin artiklan 23 kohdan 1 alakohdan b mukaan toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä direktiivin artiklan 91 kohdassa 1 tarkoitettujen maineen, tietämyksen, taitojen ja kokemuksen arviointi kaikista niistä ylimpään hallintoelimeen kuuluvista henkilöistä, jotka tulevat johtamaan kohdeyrityksen liiketoimintaa ehdotetun hankinnan jälkeen (sopivuuden ja luotettavuuden arviointi). Arviointi on tehtävä huomattavaa omistususuutta koskevan menettelyn yhteydessä, jos hankkijaehdokaas aikoo nimittää ylimpään hallintoelimeen uusia jäseniä, jotka tulevat johtamaan liiketoimintaa.

Mahdollisia tilanteita on kolme:

- Hankkijaehdokaas on jo nimennyt vähintään yhden uuden jäsenen valittavaksi ylimpään hallintoelimeen ehdotetun hankinnan jälkeen.
- Hankkijaehdokaas ei ole päättänyt, vaihdetaanko ylimmän hallintoelimen jäsenistä ketään, tai ei ole vielä nimennyt mahdollisia uusia jäseniä.
- Hankkijaehdokaas ei aio vaihtaa ketään ylimmän hallintoelimen jäsenistä.

Mikäli hankkijaehdokaas on jo nimennyt uuden jäsenen, joka aiotaan valita kohdeyrityksen ylimpään hallintoelimeen, ilmoitukseen tulisi liittää sopivuus- ja luotettavuusarviointiin tarvittavat tiedot. Muussa tapauksessa ilmoitus katsotaan puutteelliseksi.

Ylimmän hallintoelimen jäsenten sopivuus- ja luotettavuusarviointiin otetaan huomioon vakavaraisuusdirektiivin artiklan 23 kohdan 1 alakohdan b kansallisissa täytäntöönpanosäädöksissä asetetut rajoitukset. Arviointiperusteina ovat i) kokemus, ii) maine, iii) eturistiriidat, iv) ylimmän hallintoelimen jäsenten kollektiivinen sopivuus tehtäviinsä ja v) tehtäviin käytettävissä oleva aika.

Ellei kansallisessa lainsäädännössä toisin säädetä, sopivuutta ja luotettavuutta arvioidaan huomattavaa omistususuutta koskevassa menettelyssä sopivuus- ja luotettavuusarviointin tavanomaisin periaattein, eikä nimityksen jälkeinen lisäarviointi ole periaatteessa tarpeen.

Jos hankkijaehdokaas ei ole vielä päättänyt, nimitetäänkö kohdeyrityksen liiketoimintaa johtamaan uusia ylimmän hallintoelimen jäseniä tai heitä ei ole vielä

nimetty, ilmoitusta voidaan pitää täydellisenä ilman uusien jäsenten nimiä, kunhan siitä ei puutu muita tietoja.³³

Jos hankkijaehdokas ei aio nimittää uusia jäseniä, tätä kriteeriä ei käytetä arvioinnissa.

5.2.3 Hankkijaehdokkaan talouden vakaus (kriteeri C)

Oikeusperusta	Vakavaraisuusdirektiivin artiklan 23 kohdan 1 alakohta c
Yhteiset ohjeet	Osaston II luvun 3 osa 12
Komission delegoitu asetus (EU) N:o 241/2014 ³⁴	Artiklat 8WA<S ja 9
Yhteisiä menettelyjä koskevat tekniset täytäntöönpanostandardit ³⁵	

Vakavaraisuusdirektiivin artiklan 23 kohdan 1 alakohdassa c tarkoitettu kolmas arviointiperuste edellyttää hankkijaehdokkaan talouden vakauden arviointia etenkin suhteessa siihen, millaista liiketoimintaa kohdeyrityksessä harjoitetaan ja/tai aiotaan harjoittaa.

Talouden vakaus määritellään yhteisissä ohjeissa kahdesta näkökulmasta:

1. hankkijaehdokkaan kyky rahoittaa hankinta (kauppahinta tai pääoman lisäys)
2. kyky pitää yllä hankkijaehdokkaan ja kohdeyrityksen vakaata rahoitusrakennetta lähitulevaisuudessa (tavallisesti kolmen vuoden ajan).

Talouden vakauden arviointi liittyy osittain myös kohdeyrityksen liiketoimintasuunnitelman arviointiin (talouden suhteellinen vakaus), sillä – kriteerin d vaatimuksia rajoittamatta – hankkijaehdokkaan tarvitsemat taloudelliset resurssit kohdeyrityksen vakaan rahoitusrakenteen ylläpitämiseksi riippuvat siitä, tarvitseeko kohdeyritys lisäpääomaa lähitulevaisuudessa. Hankkijaehdokkaiden on osoitettava taloutensa olevan kunnossa myös absoluuttisesti tarkasteltuna. (Tämä koskee myös tapauksia, joissa liiketoimintasuunnitelmaa ei arvioida kattavasti esimerkiksi siksi, ettei hankkijaehdokas tule saamaan määräysvaltaa kohdeyrityksessä.)

³³ Ks. kohta 6.2 (vastaanottoilmoitus).

³⁴ Komission delegoitu asetus (EU) N:o 241/2014, annettu 7 päivänä tammikuuta 2014, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 täydentämisestä teknisillä sääntelystandardeilla laitoksia koskevien omien varojen vaatimusten alalla (EUVL L 74, 14.3.2014, s. 8).

³⁵ Katso myös komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2017/461, annettu 16 päivänä maaliskuuta 2017, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/36/EU 24 artiklassa tarkoitetussa, luottolaitoksista olevien määräsuuksien ehdotettuihin hankintoihin liittyvässä asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten välisessä kuulemismenettelyssä käytettäviä yhteisiä menettelyjä, lomakkeita ja malleja koskevista teknisistä täytäntöönpanostandardeista (EUVL L 72, 17.3.2017, s. 57).

Huomautus

Suhteellisuusperiaatteen soveltaminen

Yhteisten ohjeiden³⁶ mukaisesti hankkijaehdokkaan talouden vakauden arviointi mitoitetaan ehdokkaan luonteen ja kohdeyrityksessä käytettävän vaikutusvallan laajuuden mukaan. Tällöin otetaan myös huomioon, kuinka suuri hankittava omistusosuus on kohdeyrityksen omistusrakenteessa ja etenkin, saako hankkijaehdokas kohdeyrityksessä määräysvallan³⁷. Omistusosuuden suuruus tulisi arvioida sekä pääoman että äänivallan näkökulmasta. Arviointiin vaikuttavat seuraavat tekijät:

- onko hankkijaehdokkaalla hankinnan jälkeen vain vähän tai ei lainkaan vaikutusvaltaa tai hankitaanko kohdeyrityksessä määräysvalta;
- mikä on ehdotetun hankinnan prosenttiosuus hankkijaehdokkaan sijoitussalkusta ja mikä on liiketoimen tavoite (eli onko kyseessä salkkusijoitus vai strateginen sijoitus);
- kuinka suuri hankkijaehdokas on kohdeyritykseen verrattuna (riippumatta siitä, onko hankkijaehdokas toinen luottolaitos, luonnollinen henkilö tai muu oikeushenkilö);
- mikä on ehdotetun hankinnan aikajänne ja aiotaanko omistusosuutta suurentaa tai pienentää lähitulevaisuudessa;
- liittyykö ehdotettuun hankintaan erityisolosuhteita (esim. kohdeyrityksen pääomittaminen tai kriisiratkaisutoimien välttäminen).

Edellä mainituista tekijöistä huolimatta hankkijaehdokas on velvollinen toimittamaan tavanomaiset tiedot taloutensa vakaudesta, sillä se on taattava absoluuttisesti.

5.2.3.1 Talouden vakauden arviointi

Hankkijaehdokkaan talouden vakauden arvioinnissa otetaan huomioon hankkijaehdokkaan luonne eli ominaispiirteet.³⁸ Valvojat tarkastelevat etenkin seuraavia seikkoja:

1. Jos hankkijaehdokas on luottolaitos

Jos hankkijaehdokas on luottolaitos, talouden vakauden arvioinnissa otetaan huomioon viimeisin arvio hankkijaehdokkaan kokonaisriskiprofiilista³⁹ sekä hankinnan vaikutus hankkijaehdokkaan riskisaamisten määrään, liiketoimintamalliin, kannattavuuteen, hallinto- ja ohjausrakenteeseen ja vakavaraisuuteen. Alustavaa arviota kokonaisriskiprofiilista muutetaan tarvittaessa.

³⁶ Ks. myös yhteisten ohjeiden osaston II luvun 1 kohta 8.4.

³⁷ Määräysvallan määritelmästä ks. vakavaraisuusasetuksen artiklan 4 kohdan 1 alakohta 37 ja yhteisten ohjeiden osaston I kohdan 3.1 alakohta ii.

³⁸ Ks. myös yhteisten ohjeiden osaston II luvun 1 kohta 8.4.

³⁹ Yhteisen pankkivalvonnan piiriin kuuluvilla luottolaitoksilla vakavaraisuuden arviointiprosessissa (SREP) saatu pistemäärä.

Valvojat kiinnittävät erityistä huomiota tapauksiin, joissa luottolaitoksen kaavailema hankinta synnyttää liikearvoa tai konsernireserviä (badwill). Tällöin tarkastellaan hankinnan vaikutusta laitoksen yhteenlaskettuun pääomaposition sen jälkeen, kun tilintarkastajat ovat vaikutuksen todentaneet.⁴⁰

2. Jos hankkijaehdokas ei ole luottolaitos

Jos hankkijaehdokas ei ole luottolaitos, valvoja tutkii sen talouden dokumentaation⁴¹ laatiakseen kokonaisarvion hankkijaehdokkaan talouden vakaudesta ja mahdollisuudesta tukea kohdeyritystä lähitulevaisuudessa. Tässä yhteydessä valvoja arvioi myös velan kokonaismäärän ja luottokelpoisuuden.

EKP voi määrätä arvioinnin tuloksen perusteella hankkijaehdokkaan ryhtymään toimiin tai toimenpiteisiin.

3. Jos hankkijaehdokas on luonnollinen henkilö

Jos hankkijaehdokas on luonnollinen henkilö, hänen on toimitettava valvojalle selvitys tulonlähteistään, varallisuudestaan ja vastuistaan sekä antamistaan tai saamistaan panteista ja takauksista⁴², jotta valvoja saa täydellisen käsityksen hänen taloudellisesta tilanteestaan. Toimivaltainen viranomainen voi kansallisen lainsäädännön nojalla vaatia, että hankkijaehdokas toimittaa myös muita asiakirjoja, joilla tämä osoittaa antamansa tiedot oikeiksi. Tällaisia asiakirjoja voivat olla esimerkiksi

- (a) veroilmoitukset
- (b) todistukset rahavaroista, kuten käteisvaroista, säästötileistä ja sijoitustodistuksista
- (c) todistukset sijoitustileistä, mukaan lukien osakkeet, sijoitusrahastot, joukkolainat ja eläketilit
- (d) todistukset pitkäaikaisista lainoista, kuten asuntoluotoista ja veloista, jotka on maksettava takaisin yli vuoden kuluttua
- (e) todistukset lyhytaikaisista veloista, jotka erääntyvät alle vuoden kuluessa (esim. luottokorttien valmiusluottolimiitit)
- (f) lisätiedot taseen ulkopuolisista sitoumuksista (esim. annetut tai saadut pantit ja takaukset)
- (g) muut tiedot kolmansilta osapuolilta, kuten hankkijaehdokkaan luottokelpoisuusluokitus ja luottohistoria (esim. luottojen keskusrekisteristä peräisin olevat tiedot kaikista henkilöön liittyvistä luottosopimuksista).

⁴⁰ Ks. lisätietoja EKP:n asiakirjasta [Guide on the supervisory approach to consolidation in the banking sector](#).

⁴¹ Jos luottolaitos ei kykene esittämään taloudellista dokumentaatiota, sen on toimitettava selvitys varojen ja velkojen pääeristä.

⁴² Yhteisen ohjeiden liitteen I kappaleen 4 kohdan 1 alakohta c.

4. Kauppahinnan rahoittaminen velalla (velkarahoitus)

Valvojat kiinnittävät erityistä huomiota tapauksiin, joissa kauppahinta rahoitetaan velalla. Tällöin arvioidaan esimerkiksi, lisääkö lyhytaikaisten voittojen tavoittelu kohdeyrityksen kokonaisriskin määrää, sillä tämä voi heikentää yrityksen keskipitkän tai pitkän aikavälin kannattavuutta ja vaikuttaa siten myös sen liiketoimintamalliin, elinkelpoisuuteen ja vakavaraisuusvaatimusten täyttämiseen. Tässä yhteydessä arvioidaan myös osingonjako ja muut käytännöt, joilla kohdeyrityksestä otetaan ulos varoja.

5.2.4 Kohdeyrityksen vakavaraisuusvaatimusten täyttäminen (kriteeri D)

Oikeusperusta	Vakavaraisuusdirektiivin artiklan 23 kohdan 1 alakohta d
Yhteiset ohjeet	Osaston II luvun 3 osa 13

Vakavaraisuusdirektiivin artiklan 23 kohdan 1 alakohdassa d tarkoitettu neljäs arviointiperuste edellyttää valvojien arvioivan, pystyykö kohdeyritys täyttämään hankinnan ajankohtana ja jatkuvasti sen jälkeenkin kaikki vakavaraisuusvaatimuksensa, kuten pääoma- ja maksuvalmiusvaatimukset, suurten asiakasriskien rajoja koskevat vaatimukset sekä hallinto- ja ohjausjärjestelmään, sisäiseen valvontaan, riskienhallintaan ja säännösten noudattamiseen liittyvät vaatimukset.⁴³

5.2.4.1 Liiketoimintasuunnitelman toimittaminen

Jos ehdotettu hankinta johtaa määräysvallan saamiseen kohdeyrityksestä, hankkijaehdokkaan tulisi toimittaa kohdeyrityksen valvojalle liiketoimintasuunnitelma, johon sisältyvät strateginen kehittämissuunnitelma, vähintään ehdotetun hankinnan jälkeiset kolme vuotta kattava arvio kohdeyrityksen arvioiduista tilinpäätöksistä (hankinnan suunnitellusta päättymispäivästä alkaen) ja selvitys hankinnan vaikutuksesta kohdeyrityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmään sekä yleiseen organisaatorakenteeseen. Jos hankkijaehdokas ei saa tosiasiallista määräysvaltaa kohdeyrityksestä, sen tiedonantovelvoite suhteutetaan hankittavan tai lisättävän omistususuuden suuruuteen.

5.2.4.2 Liiketoimintasuunnitelman arviointi

Liiketoimintasuunnitelman arvioinnin perimmäisenä tavoitteena on selvittää taloudellisten ennakkolaskelmien ja niiden taustaoletusten perusteella, pystyykö

⁴³ Ks. myös yhteisten ohjeiden osaston II luvun 3 kohta 13.4.

kohdeyritys täyttämään vakavaraisuusvaatimuksensa välittömästi liiketoimen jälkeen ja täyttääkö se vaatimukset jatkuvasti myös lähitulevaisuudessa.

Liiketoimintasuunnitelman toimittaminen on yksinomaan hankkijaehdokkaan vastuulla. Valvojien on saatava kokonaiskuva liiketoimintasuunnitelmasta ja kohdeyrityksen mahdollisuudesta saavuttaa siinä kaavailut tavoitteet.

Valvojat arvioivat liiketoimintasuunnitelmaan sisältyvien oletusten tueksi esitetyt asiakirjat sekä oletusten uskottavuuden ja toteutumismahdollisuudet. Siksi liiketoimintasuunnitelmassa tulisi tarkastella taloudellisten laskelmien lisäksi kaikkia niiden taustaoletuksia ja perustella ne sanallisesti. Hankkijaehdokkaan toivotaan toimittavan liiketoimintasuunnitelmansa Excel-laskentataulukkona. Valvojat arvioivat jokaisen taustaoletuksen erikseen ja osana niin sanottua valvojan vastaskenaariota. Arvioinnissa tarkastellaan muun muassa kohdeyrityksen liiketoimintamallia, kokoa, sidonnaisuuksia muihin laitoksiin, konserneihin tai ryhmiin ja rahoitusjärjestelmään yleensä sekä pankkivalvonnan viimeisimmässä riskiarviossa havaittuja kohdeyrityksen haavoittuvuustekijöitä ja heikkouksia. Tästä sekä laadullisesta että määrällisestä arvioinnista kerrotaan lisää jäljempänä.

Vastaskenaarion avulla valvojat pystyvät arvioimaan kohdeyrityksen liiketoimintamallin toteutettavuuden ja kestävyyyden sekä yrityksen vakavaraisuuden varovaisten oletusten pohjalta. Vastaskenaario on muokattu perusskenario: se ei siis ole stressiskenaario. Sen ei ole tarkoitus toimia vaihtoehtoisena liiketoimintasuunnitelmana vaan helpottaa valvojien arviointityötä. Vastaskenaarion tavoitteena on i) saada vankka käsitys liiketoimintasuunnitelmassa käytetyistä oletuksista ii) laatia tarvittaessa jatkokysymyksiä ja iii) muodostaa lopullinen näkemys liiketoimintasuunnitelman uskottavuudesta ja pääomavaatimusten täyttämisestä.

Laadullinen arviointi

Laadullisen arvioinnin yhteydessä tarkastellaan hankkijaehdokkaan laatimaa kokonaisstrategiaa kohdeyritystä varten sekä sisäisiä ja ulkoisia tekijöitä (kuten taloudellista toimintaympäristöä).

Valvojat siis arvioivat,

- mitkä ovat ne kohdeyrityksen keskeiset menestystekijät ja kilpailuetua tuovat osa-alueet, joiden ansiosta se kykenee tuottamaan voittoa kilpailijoitaan tehokkaammin;
- onko kohdeyrityksen nykytoimintojen ja niihin hankinnan jälkeen lisättävien toimintojen välillä synergioita, millaisia eri synergioita voidaan havaita, kuinka todennäköisesti niitä saadaan aikaan ja millä aikataululla synergiaetujen odotetaan toteutuvan;

- vastaavatko hankkijaehdokkaan keskeiset oletukset liiketoimintaympäristöstä ja kannattavuustekijöistä liiketoimintasuunnitelman laskelmia tai tärkeimmiltä ulkoisilta palveluntarjoajilta arviointiin mennessä saatuja ennuste- muita tietoja;
- millainen on mahdollinen irtautumisstrategia (esim. lyhytaikaisten sijoitusten ja epäilyttävien liiketoimintamallien tapauksissa).

Määrällinen arviointi

Liiketoimintasuunnitelman arvioinnin yhteydessä tehdään määrällinen analyysi keskeisistä mikro- ja makrotaloudellisista oletuksista ja riski-indikaattoreista sekä vertaisarviointi.⁴⁴

Jollakin liiketoiminta-alueella voidaan tehdä myös esimerkiksi tiettyä liiketoiminta- aluetta (esim. tuoteryhmää tai maantieteellistä aluetta) koskeva analyysi.

Määrällisessä arvioinnissa valvojat arvioivat kohdeyrityksen mahdollisuuksia täyttää tulosodotuksensa. Ne tarkastelevat taustalla olevia kehityssuuntia ja seuraavien tekijöiden kehitystä viime vuosina:

- liiketoimintamallin kannattavuus, toteutettavuus ja kestävyys
- yksittäiset riski-indikaattorit
- vakavaraisuus.

Määrällisessä arvioinnissa arvioidaan myös, täyttääkö kohdeyritys kaikki vakavaraisuusvaatimuksensa hankintahetkellä ja jatkuvasti sen jälkeen lähitulevaisuudessa. Edellä mainittujen arviointivaiheiden tuloksia tarkastellaan osana valvojan vastaskenaariota.

Huomautus

Suhteellisuusperiaatteen soveltaminen

Liiketoimintasuunnitelman arvioinnin yksityiskohtaisuus määräytyy suhteellisuusperiaatteen ja riskiperusteisen lähestymistavan yleisten näkökohtien mukaisesti.

5.2.4.3 Kohdeyrityksen valmius täyttää sisäistä hallintoa koskevat vaatimukset

Kohdeyrityksen valvoja arvioi, vaikuttaako ehdotettu hankinta yrityksen sisäiseen hallintoon. Jos vaikutuksia todetaan olevan, valvojat arvioivat, pysyykö

⁴⁴ Vertaisarvioinnissa kohdeyritystä verrataan muihin samantyyppisiin yrityksiin.

kohdeyrityksen organisaatorakenne selkeänä ja sisäinen valvonta riittävänä hankinnan jälkeenkin. Tällöin kiinnitetään huomiota erityisesti seuraaviin seikkoihin:

- Jos hankkijaehdokkaana on toinen luottolaitos, on selvittävä, miten kohdeyrityksen sisäisen valvonnan toiminnot nivoutuvat hankinnan jälkeen konsernin tai ryhmän tasolla organisoituihin sisäisen valvonnan toimintoihin.
- Erityistä huomiota kiinnitetään myös mahdollisiin konsernin tai ryhmän sisäisiin eturistiriitoihin. Valvojat arvioivat, onko konsernilla tai ryhmällä selkeästi määritellyt periaatteet eturistiriitojen havaitsemista ja ratkaisemista varten ja onko periaatteet riittävällä tavalla dokumentoitu.

Valvojat arvioivat lisäksi, voiko liiketoimi heikentää ylimmän hallintoelimen mahdollisuutta täyttää sopivuus- ja luotettavuusvaatimukset.

5.2.5 Rahanpesua tai terrorismin rahoitusta koskevat epäilyt (kriteeri E)

Vakavaraisuusdirektiivin artiklan 23 kohdan 1 alakohdan e mukaan toimivaltaisten viranomaisten on tätä kriteeriä arvioidessaan ratkaistava, "onko perusteltua syytä epäillä, että ehdotetun hankinnan yhteydessä syyllistytään tai pyritään tai on syyllistytty tai pyritty [...] rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen tai että ehdotettu hankinta saattaisi lisätä tämän vaaraa".

Valvojat arvioivat kriteerin täyttymistä vakavaraisuuden näkökulmasta (eli vaarantaisiko rahanpesu tai terrorismin rahoitus tai niiden vaara kohdeyrityksen järkevän ja vakaan hoidon yrityksen pääoman, maksuvalmiuden, liiketoimintamallin kestävyuden sekä hallinto- ja ohjausjärjestelmän suhteen). Valvojat ottavat myös huomioon ehdotetun hankinnan yhteydessä toimitetut tiedot ja siihen liittyvät olosuhteet. Yhteisten ohjeiden kohdassa 14.1 todetaan lisäksi, että "rahanpesua ja terrorismin rahoitusta koskeva arviointi täydentää luotettavuusarviointia, ja se olisi tehtävä ehdotetun hankinnan arvosta ja muista ominaisuuksista riippumatta".

Arviointi koskee paitsi hankkijaehdokasta "myös henkilöitä, joilla on merkittäviä henkilökohtaisia tai liiketoimintaan liittyviä sidonnaisuuksia hankkijaehdokkaaseen, myös hankkijaehdokkaan laillisia ja tosiasiallisia omistajia ja edunsaajia".⁴⁵

5.2.5.1 Kriteerin E yhteydessä suoritettavan arvioinnin laajuus

Kun valvojat arvioivat tämän kriteerin täyttymistä ne tutkivat, onko perusteltua syytä katsoa tai epäillä, että hankkijaehdokas osallistuu, on osallistunut tai pyrkii osallistumaan rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen tai että ehdotettu hankinta saattaa lisätä tällaisten toimien vaaraa. Tässä yhteydessä tutkitaan esimerkiksi hankkijaehdokasta koskevat rikostuomiot, lopulliset ja/tai vireillä olevat hallinnolliset

⁴⁵ Ks. yhteisten ohjeiden osaston II luvun 2 kohta 14.2.

seuraamukset, vireillä olevat rikosoikeudelliset menettelyt ja/tai tutkinnat sekä ehdokkaan mahdolliset henkilökohtaiset tai liikesuhteet.

Koska EKP ei ole toimivaltainen valvomaan rahanpesun tai terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevien säännösten noudattamista, se suorittaa arvioinnin kansallisilta valvontaviranomaisilta saamiensa toimivaltaisten viranomaisten esittämien tosiseikkojen ja havaintojen perusteella. Ne otetaan huomioon ehdotettua hankintaa koskevassa vakavaraisuuden kokonaisarvioinnissa. EKP voi myös tarvittaessa pyytää lisätietoja suoraan esimerkiksi rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnasta vastaavilta viranomaisilta ja rahanpesun selvittelykeskuksilta osana viranomaisyhteistyötä.⁴⁶ Yhteisten ohjeiden mukaan valvojien tulisi arvioida vakavaraisuusdirektiivin artiklan 23 kohdan 1 alakohtassa e tarkoitetun kriteerin yhteydessä hankkijaehdokkaan aiempi tai nykyinen osallisuus rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen tai niihin tähtääviin toimiin⁴⁷ ja lisäksi seuraavat näkökohdat:

- (a) liiketoimen rahoittamiseen tarkoitettujen varojen alkuperä ja toimitusketju
- (b) liiketoimen vaikutus kohdeyrityksen liiketoimintasuunnitelmaan sekä johtoon ja organisaatorakenteeseen rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnan kannalta.

Näitä kahta näkökohtaa tarkastellaan yksityiskohtaisemmin seuraavissa kohdissa.

1. Liiketoimen rahoittamiseen tarkoitettujen varojen alkuperä ja kanavointi

Liiketoimen rahoittamiseen tarkoitettujen varojen alkuperän ja kanavoinnin arviointi on tärkeää, sillä se liittyy paitsi vakavaraisuusdirektiivin artiklan 23 kohdan 1 alakohtaan e myös saman kohdan alakohtaan c eli talouden vakauden arviointiin. Valvojat arvioivat tässä yhteydessä kauppahinnan maksamiseen käytettävien varojen alkuperää. Ne tutkivat myös, onko kohdeyrityksellä mahdollisesti lisäpääoman tarvetta tulevaisuudessa ja sisältykö hankkijaehdokkaan liiketoimintaan rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riski. Valvojien on saatava varmuus siitä, että mahdollisella lisäpääomalla on nuhteeton alkuperä ja että ehdotettu hankinta ei suurennakaan kohdeyrityksen kautta tapahtuvan rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskiä.

Valvojat arvioivat etenkin, mistä liiketoimeen käytettävät varat ovat peräisin (eli mistä toiminnasta ne ovat syntyneet) ja miten ne siirretään myyjälle. Tällöin valvojat tarkistavat, että ehdotettuun hankintaan käytettävät varat kanavoidaan myyjälle vain

⁴⁶ Esimerkiksi 16.12.2021 annetut EPV:n ohjeet yhteistyöstä ja tietojenvaihdosta vakavaraisuusvalvojien, rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämistä valvovien viranomaisten ja rahanpesun selvittelykeskusten välillä direktiivin 2013/36/EU mukaisesti (EBA/GL/2021/15) sekä 16.12.2021 julkaistut EPV:n tekniset täytäntöönpanostandardit (EBA/RTS/2021/16), jotka koskevat rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnan keskustietokannan perustamista ja joilla täsmennetään puuteiden olennaisuutta, kerättävien tietojen luonnetta, tiedonkeruun käytännön toteutusta sekä tietokantaan tallennettujen tietojen analysointia ja jakamista (ks. asiakirja "Final report on regulatory technical standards under Article 9a (1) and (3) of Regulation (EU) No 1093/2010 setting up an AML/CFT central database and specifying the materiality of weaknesses, the type of information collected, the practical implementation of the information collection and the analysis and dissemination of the information contained therein").

⁴⁷ Ks. kohta 5.2.5.

rahoituslaitosketjuissa, jonka kaikki osat ovat rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnasta vastaavien viranomaisten tehokkaassa valvonnassa.

Lisäksi valvojat arvioivat saamansa tiedot toiminnasta, josta varat ovat peräisin, eli esimerkiksi hankkijaehdokkaan liiketoimintahistorian, rahoitusrakenteet ja sen, vastaavatko ne liiketoimen arvoa. Valvojat varmistavat arvioinnissa, että liiketoimen rahoittamiseen käytettävistä varoista on kirjallinen tosite ja asianmukaiset liiteasiakirjat, jotta varojen alkuperä voidaan määrittää selkeästi ja saadaan varmuus siitä, että ne ovat peräisin laillisesta elinkeinotoiminnasta.

2. Ehdotetun hankinnan vaikutus kohdeyrityksen liiketoimintasuunnitelmaan sekä johtamis- ja organisaatorakenteeseen rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnan kannalta

Tämän kriteerin yhteydessä arvioidaan myös ehdotetun hankinnan vaikutusta kohdeyritykseen rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnan kannalta. Vaikutusta tarkastellaan aina arvioitaessa, täyttääkö kohdeyritys vakavaraisuusvaatimukset (vakavaraisuusdirektiivin artiklan 23 kohdan 1 alakohta d), mutta tarkoituksena on myös varmistaa, ettei ehdotettu hankinta johda tilanteeseen, jossa syyllistytään tai pyritään rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen ja ettei hankinta lisää niiden riskiä. Arviointi suoritetaan yksityiskohtaisemmin, jos kohdeyrityksen määräysvalta muuttuu ehdotetun hankinnan myötä, jolloin hankkijaehdokkaalla on mahdollisuus muuttaa kohdeyrityksen liiketoiminta- ja organisaatorakennetta. Jos kohdeyrityksen määräysvalta muuttuu, valvoja arvioi yksityiskohtaisesti, muuttuuko myös yrityksen riskiprofiili rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnan näkökulmasta ja miten muutos vaikuttaa yrityksen vakavaraisuuteen. Tällöin on tärkeää selvittää erityisesti i) osallistuuko kohdeyritys hankinnan jälkeen liiketoimintoihin, joissa rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riski on suurempi, ii) tuleeko kohdeyrityksen asiakaspohjaan muutoksia ja/tai vaihtuvatko sen asiakkaat kokonaan (uudet asiakkaat osallistuvat ehkä toimintaan, jossa rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riski on suurempi, tai niillä voi olla yhteyksiä tälle riskille enemmän altistuviin valtioihin), ja iii) vaikeutuuko rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntavelvoitteiden täyttäminen siksi, että kohdeyrityksen organisaatorakenne estää tehokkaan sisäisen ja keskinäisen valvonnan.

Kun valvojat arvioivat vakavaraisuusdirektiivin artiklan 23 kohdan 1 alakohdassa b asetettuja vaatimuksia, ne tutkivat myös aina, voiko ehdotettu hankinta aiheuttaa kohdeyrityksen ylimmässä hallintoelimestä muutoksia, jotka suurentavat rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riskiä yrityksessä.

Huomautus

Suhteellisuusperiaatteen soveltaminen

Valvojat arvioivat ehdotetun hankinnan kaikki näkökohdat suhteellisuusperiaatteen kannalta. Ne tutkivat ehdotetun hankinnan rakenteen (esim. liittyykö siihen ulkoista rahoitusta) ja hankkijaehdokkaan sijoittautumismaan ja selvittävät lisäksi, onko hankkija rahoitusyhteisö, jonka osalta harjoitettu vakavaraisuuden sekä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnan valvonta on tasoltaan kohdeyritystä vastaavaa, onko hankkijan vakavaraisuudessa tai rahanpesun ja

terrorismin rahoituksen torjuntatoimissa havaittu ongelmia aiemmin tai asiakirja-aineiston tarkastelun aikana ja onko sillä sidonnaisuuksia, joihin katsotaan sisältyvän suuri rahanpesun tai terrorismin rahoituksen riski.

Huomautus

Erityistoimijat ja monimutkaiset hankintarakenteet

Hankkijaehdokkaan maineen arviointia varten koottuja tietoja hyödynnetään myös arvioitaessa, mahdollistavatko varojen alkuperä ja niiden maksutapa rahanpesun tai terrorismin rahoituksen. Rahoitusketjusta tulisi olla täydelliset kirjaukset, jotta jokaisen edunsaajaomistajan sekä välittäjän osuus voidaan jäljittää.⁴⁸

Erityistoimijoiden tulisi ilmoittaa nimet, pääoma- ja/tai äänivaltaosuudet tai muut kohdeyrityksessä olevat intressit ainakin niistä eri omistajatasoista, joilla on hallussaan suoraan tai välillisesti, yksin tai yhteisesti yli 0,5 % kohdeyrityksen pääomasta tai äänivallasta. Myös tätä pienemmät intressit voidaan pyytää ilmoittamaan, jos se on tapauksen olosuhteiden kannalta perusteltua.

⁴⁸ Ks. yhteisten ohjeiden osaston II luvun 3 kohta 14.6.

6 Menettelylliset näkökohdat ja dokumentointi; tiedonantovaatimukset

6.1 Ilmoitusta edeltävä vaihe ja useita toimivaltaisia viranomaisia käsittävien menettelyjen samantahtisuus

Oikeusperusta	Vakavaraisuusdirektiivin artiklan 22 kohta 2
Yhteiset ohjeet	Osaston II luvun 2 osa 9

Hankkijaehdokkaita kannustetaan aloittamaan keskustelut valvojien kanssa jo ennen ilmoituksen tekemistä varsinkin monimutkaisissa menettelyissä. Näin hankkijaehdokkaat voivat pyytää tarkennuksia tiedonantovaatimuksiin ja aikatauluihin sekä ohjeita siitä, miten valvojien havaitsemat mahdolliset ongelmat voidaan ratkaista jo prosessin alkuvaiheessa.

Jos huomattavaa omistususuutta arvioidaan useissa toisiinsa liittyvissä menettelyissä (eli monen kansallisen valvontaviranomaisen yhteistyönä), EKP pyrkii varmistamaan päätöksenteon johdonmukaisuuden huolehtimalla siitä, että arviointiprosessi on yhdenmukainen, oikea-aikainen ja etenee samassa tahdissa. Tämä ei kuitenkaan päde menettelyihin, joita käydään samanaikaisesti muiden viranomaisten (esim. kilpailuviranomaisten) kanssa.

6.2 Vastaanottoilmoitus ja menettelyajan laskeminen

Oikeusperusta	Vakavaraisuusdirektiivin artiklan 22 kohta 2
Yhteiset ohjeet	Osaston II luvun 2 osat 9.1 ja 9.2

6.2.1 Puutteelliset ilmoitukset

Jos ilmoitus katsotaan muototarkastuksen jälkeen puutteelliseksi, sen vastaanottanut kansallinen valvontaviranomainen ilmoittaa asiasta hankkijaehdokkaalle.

Ilmoituksen muotoseikat arvioidaan uudelleen sen jälkeen, kun hankkijaehdokas tai sen edustaja on toimittanut vaaditut lisätiedot. Uudelleenarvioinnin perusteella ilmoitus todetaan joko täydelliseksi tai puutteelliseksi.

6.2.2 Täydelliset ilmoitukset

Hankkijaehdokkaan on hyvä olla yhteydessä kansalliseen valvontaviranomaiseen jo ennen ilmoituksen tekemistä, jotta siihen ei jäisi puutteita.

Jos hankkijaehdokkaan ilmoitus katsotaan muototarkastuksen perusteella täydelliseksi, kansallinen valvontaviranomainen lähettää tälle kirjallisen vastaanottoilmoituksen, jossa se

- vahvistaa, että ilmoitus on muodollisesti täydellinen ja että 60 arkipäivän pituinen arviointijakso on alkanut;
- korostaa, että kansallinen valvontaviranomainen ja/tai EKP voi pyytää lisätietoja, jolloin arviointi keskeytetään ajaksi, jonka keston määrittelyssä noudatetaan vakavaraisuusdirektiivin artiklan 22 kohtaa 3, sellaisena kuin se on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä.

6.2.3 IMAS-palvelu – digitaalinen väylä valvontaprosesseihin

IMAS-palvelussa on sähköinen kyselylomake ehdotettua hankintaa koskevaan ilmoitukseen tarvittavia tietoja ja asiakirjoja varten. Kansallinen valvontaviranomainen päättää, mitä tietoja ja asiakirjoja on toimitettava. IMAS-palvelun käyttö voi olla joko pakollista tai vapaaehtoista jäsenvaltiosta riippuen.

IMAS-palvelun käyttö ei estä hankkijaehdokasta pitämästä valvojaan yhteyttä ennen ilmoituksen tekemistä eikä vaikuta vastaanottoilmoituksiin tai menettelyajan laskentaan.

6.3 Lisätietopyyntö ja arviointiajan keskeyttäminen

Oikeusperusta	Vakavaraisuusdirektiivin artiklan 8 kohta 2
Yhteiset ohjeet	Osaston II luvun 2 osa 9.5 ja luku 3

Vastaanottoilmoituksen lähettämisen jälkeen joko kansallinen valvontaviranomainen tai EKP voi pyytää hankkijaehdokkaalta arvioinnissa tarvittavia lisätietoja.

Huomattavan omistusosuuden hankinta- tai lisäysilmoituksen arviointi voidaan keskeyttää vain kerran ja enintään 20 arkipäivän (tai tarvittaessa 30 arkipäivän) ajaksi. Mahdolliset uudet lisätietopyynnot eivät enää johda arvioinnin keskeytykseen.

6.4 Arviointijakson aikana ja sen jälkeen tapahtuvat olennaiset muutokset

Vakavaraisuusdirektiivissä ja yhteisissä ohjeissa ei ole tietoa siitä, millainen menettely tulisi käydä, jos arviointijakson aikana tai sen jälkeen tapahtuu olennaisia muutoksia.

6.4.1 Arviointijakson aikana tapahtuvat olennaiset muutokset

Olennainen muutos voi saattaa kyseenalaiseksi hakemuksen täydellisyyden ja herättää epäilyksiä siitä, voidaanko 60 arkipäivän arviointijakson katsoa alkaneen. Arviointijakson tarkoituksena on turvata hankkijaehdokkaan oikeus ripeään arviointiin ja välttää hakemuksen käsittelyn aiheeton viivästyminen toimivaltaisissa viranomaisissa.

Olennaisina muutoksina voidaan pitää kaikkia uusia seikkoja tai olosuhteita, joita ilmenee huomattavan omistusosuuden hankinta- tai lisäysehdotuksen arvioinnin aikana, jotka liittyvät yhteen tai useampaan vakavaraisuusdirektiivin artiklan 23 kohdassa 1 tarkoitetuista arviointiperusteista ja joita pidetään arvioinnin suorittamisen kannalta olennaisina. Tällaisia seikkoja tai olosuhteita voivat olla esimerkiksi uudet tiedot, joita hankkijaehdokas on toimittanut arviointijakson aikana, ja tiedot, joita EKP tai kansallinen valvontaviranomainen on saanut arviointijakson aikana muista lähteistä (esim. ehdokkaan maineeseen liittyen). Hankkijaehdokkaan tekemä tai muusta syystä tapahtunut olennainen muutos jo toimitettuihin tietoihin voi johtaa uuteen menettelyyn ja arviointijakson aloittamiseen uudelleen.

6.4.2 Olennaiset muutokset hankinnassa, jota EKP ei vastusta

EKP:n päätettyä olla vastustamatta ehdotettua hankintaa, hankkija voi yrittää muuttaa kansalliselle valvontaviranomaiselle ilmoitettuja ja EKP:n hyväksymiä ehtoja liiketoimen toteutuksen yhteydessä. Näin voi tapahtua varsinkin silloin, kun liiketoimi toteutetaan huomattavasti EKP:n suorittamaa arviointia myöhemmin.⁴⁹ Hankkijaehdokkaan tulisi ilmoittaa tällaisista muutoksista kansalliselle valvontaviranomaiselle ja EKP:lle, jotta tämä voi päättää, pitääkö ilmoitus arvioida muutosten vuoksi uudelleen.

6.5 EKP:n päätöksen liitännäismääräykset

Toimivaltainen viranomainen voi asettaa hankkijaehdokkaalle ehtoja ja velvoitteita huomattavan omistusosuuden arvioinnin perusteella. EKP:n oikeus asettaa ehtoja ja velvoitteita perustuu YVM-asetuksen artiklan 15 kohtaan 3 ja

⁴⁹ EKP:n päätökset olla vastustamatta hankintaa ovat voimassa yleensä rajoitetun ajan (tavallisesti kuusi kuukautta päätöksen antamisesta).

vakavaraisuusdirektiivin artiklan 22 kohtaan 1 sekä EU:n yleisiin hallinto-oikeudellisiin periaatteisiin.

Kun EKP päättää olla vastustamatta hankintaa, se voi siis asettaa päätöksessään hankkijaehdokasta ja siinä määräysvaltaa käyttävää yhteisöä sekä näiden edunsaajaomistajia tai tytäryrityksiä velvoittavia liitännäismääräyksiä. Liitännäismääräykset voivat koskea kohdeyritystä ja/tai hankkijaehdokasta, ja niitä voidaan asettaa vain silloin, kun vakavaraisuusdirektiivin artiklassa 23 tarkoitettujen kriteerien täyttäminen sitä edellyttää. Jos taas käy ilmi, ettei hankkijaehdokas joka tapauksessa kykene täyttämään yhtä tai useampaa vakavaraisuusdirektiivin artiklaan 23 sisältyvää kriteeriä, ongelmaa ei voida poistaa asettamalla ehtoja tai velvoitteita, vaan EKP:n on annettava päätös, jolla se vastustaa hankintaa.

Ehdot

Kun EKP päättää arviointinsa perusteella olla vastustamatta huomattavan omistusosuuden hankintaa tai lisäämistä, se voi asettaa ennakkoehtoja. Se ei voi kuitenkaan asettaa ehtoja jälkikäteen.

Toimivaltainen viranomainen voi vakavaraisuusdirektiivin artiklan 22 kohdan 7 nojalla asettaa enimmäisajan, jonka kuluessa ehdotettu hankinta on saatettava päätökseen,⁵⁰ ja tarvittaessa pidentää sitä tiettyyn rajaan asti. Ehdotetun hankinnan mahdolliset ennakkoehdot on täytettävä tiettyyn ajankohtaan mennessä. Näin varmistetaan oikeusvarmuus ja vältetään ongelmat tapauksissa, joissa ennakkoehtojen täyttymistä voidaan valvoa vain rajallisesti (jos esimerkiksi hankkijaehdokas ei ole valvottava yhteisö).

Velvoitteet

Liitännäismääräykset voivat sisältää myös velvoitteita. Niillä hankkijaehdokas velvoitetaan toteuttamaan tiettyjä toimia tai pidättäytymään tietyistä toimista. Velvoitteita voidaan asettaa toteutettavien toimenpiteiden muodossa (esim. ilmoitusvelvollisuudet) tai huomattavan omistusosuuden ehdotetun hankinnan tai lisäyksen jälkeen mahdollisesti ilmenevien ongelmien poistamiseksi. Velvoitteet eivät siis estä ehdotetun hankinnan toteuttamista, mutta niiden laiminlyönti voi johtaa jatkotoimenpiteisiin ja seuraamuksiin. Nämä toimenpiteet eivät kuitenkaan vaikuta päätöksen voimassaoloon.

EKP voi määrätä hankkijaehdokkaalle velvoitteita tai muita valvontatoimenpiteitä osana jatkuvaa valvontaa, jos se epäilee, etteivät viisi arviointiperustetta täyty jatkuvasti, mutta se katsoo hankkijaehdokkaan pystyvän korjaamaan tilanteen riittävällä tavalla toteuttamalla tiettyjä toimia.

⁵⁰ Huomattavan omistusosuuden hankinnalle asetettu enimmäisaika tarkoittaa, että jos EKP:n päätökseen sisältyy ehtoja, ne on täytettävä jo ennen hankinnan toteuttamista.

Velvoitteilla voidaan siis etenkin varmistaa, että arviointiperusteet täytetään jatkuvasti. Niillä voidaan myös varmistaa ennalta, että kohdeyritys täyttää talouden vakautta koskevan kriteerin (vakavaraisuusdirektiivin artiklan 23 kohdan 1 alakohta c) sekä pystyy täyttämään ja täyttää jatkossakin vakavaraisuusvaatimukset (vakavaraisuusdirektiivin 23 artiklan 1 kohdan d alakohta).

Ehtojen ja velvoitteiden seuranta ja valvonta

Pankkivalvojat seuraavat jatkuvasti ehtojen ja velvoitteiden täyttymistä. Jos ennakkoehtoja ei täytetä, EKP päätyy vastustamaan ehdotettua liiketoimintaa. Velvoitteiden laiminlyönti ei johda automaattisesti ehdotetun liiketoimen vastustamiseen, mutta se saattaa johtaa jatkotoimenpiteisiin tai seuraamuksiin.

Sitoumukset

Sitoumuksilla hankkijaehdokkaat antavat valvojalle riittävän varmuuden siitä, että huomattavan omistususuuden arviointiperusteisiin liittyvät ongelmat korjataan. Hankkijaehdokkaat voi antaa sitoumuksen muun muassa siitä, että huomattavan omistususuuden hankinta tai lisäys täyttää arviointiperusteet eli esimerkiksi, että kohdeyrityksen pääomaosuudet pysyvät hankinnan tai lisäyksen jälkeen ennallaan. Sitoumukset on annettava ennen liiketoimen hyväksymistä ja toteuttamista.

Hankkijaehdokkaat voi myös sitoutua antamaan kohdeyritykselle rahoitustukea maksuvalmiuden tai vakavaraisuuden ongelmiin, ratkaisemaan hallintoon ja ohjaukseen liittyviä ongelmia, hankkimaan tulevaisuudessa tietyn omistususuuden kohdeyrityksestä tai tekemään uudelleenjärjestelyn tai muutoksia liiketoimintasuunnitelmaansa.

Suosituks

Erinäisistä aiheista annettavat suositukset eivät ole oikeudellisesti sitovia. Hankkijaehdokkaalle annetaan suosituksia silloin, kun se täyttää kaikki kriteerit mutta valvoja on havainnut ongelman, joka olisi hyvä korjata. Tällaisissa tapauksissa EKP voi harkintansa mukaan antaa suosituksia, joihin sisältyy odotuksia tai toteamuksia.

6.6 Muita arviointimenettelyyn liittyviä seikkoja

6.6.1 Oikeus tulla kuulluksi

Huomattavan omistususuuden hankinnalle tai lisäykselle asetettavat ehdot tai velvoitteet tai koko hankkeen vastustaminen voivat vaikuttaa hankkijaehdokkaan oikeuksiin. Sen vuoksi hankkijaehdokkaalla on pääsääntöinen oikeus tulla kuulluksi.

YVM-kehysasetuksen artiklan 31 kohdan 3 mukaan oikeus tulla kuulluksi on huomattavaan omistusosuuteen liittyvissä menettelyissä lyhennetty kolmeen arkipäivään.

Kuulluksi tuleminen oikeus evätään seuraavissa tapauksissa:

- hankkijaehdokka on antanut alkuperäisessä hakemuksessaan tai arviointijakson aikana yksipuolisen sitoumuksen, ja hyväksymispäätökseen sisältyy ehtoja tai velvoitteita, jotka liittyvät hankkijaehdokkaan hakemuksessaan tai muulla tavoin antamiin sitoumuksiin;
- hankkijaehdokka on yhteisö, johon sovelletaan YVM-asetuksen artiklaan 10 sisältyviä säännöksiä, ja toimivaltainen viranomainen asettaa sille raportointivaatimuksen (YVM-kehysasetuksen artiklan 31 nojalla tällaisilla yhteisöillä ei ole oikeutta tulla kuulluksi niille osoitettujen tietopyyntöjen tapauksessa);
- jos hankkijaehdokkaalle asetettu ehto ja/tai velvoite koskee lakisääteisiä määräyksiä, joita tämän on noudatettava.

Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti

Huomattavan omistusosuuden hankinta ja lisäys on arvioitava aina ennen niiden toteuttamista. Vakavaraisuusdirektiivin artiklassa 22 säädetään, että kun hankkijaehdokka aikoo hankkia huomattavan omistusosuuden luottolaitoksesta tai lisätä tällaista omistusosuutta, sen on ilmoitettava aikeestaan toimivaltaisille viranomaisille etukäteen kirjallisesti ja mainittava ilmoituksessa suunnitellun omistusosuuden suuruus sekä annettava muut asiaankuuluvat tiedot. Valvojat ovat havainneet tapauksia, joissa hankkijaehdokkaat jättävät joko tahallaan tai vahingossa ilmoitusvelvollisuuden täyttämättä, ja valvoja saa tiedon omistusosuuden hankinnasta tai lisäyksestä vasta jälkikäteen. Tällöin valvoja ilmoittaa hankkijaehdokkaalle välittömästi, että niiden on annettava huomattavan omistusosuuden hankinta- tai lisäysilmoitus ja osallistuttava omistusosuuden arviointimenettelyyn. Toimivaltainen viranomainen myös arvioi, onko hankkijaehdokkaalle määrättävä jatkotoimenpiteitä tai seuraamuksia.⁵¹

6.6.2 Päätöksen kieli

YVM-kehysasetuksen artiklan 24 mukaan valvottava yhteisö tai muu oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö, jota EKP:n valvontamenettely erikseen koskee, voi laatia EKP:lle lähetettävät asiakirjat millä tahansa valitsemallaan Euroopan unionin kielellä. EKP, valvottava yhteisö ja muu oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö, jota EKP:n valvontamenettely erikseen koskee, voi suostua käyttämään kirjallisessa

⁵¹ Huomattavan omistusosuuden hankinta- tai lisäysilmoituksen laiminlyönti voi joissain valtioissa johtaa hankkijaehdokkaan äänivallan käytön välittömään keskeyttämiseen.

viestinnässään ja EKP:n valvontapäätöksissä yksinomaan yhtä unionin virallista kieltä.

EKP on tehnyt kaikkien merkittävien luottolaitosten kanssa kirjalliset sopimukset siitä, mitä kieltä niiden kanssa käytävässä kirjallisessa viestinnässä ja niitä koskevissa EKP:n valvontapäätöksissä käytetään. Jos siis hankkijaehdokkaas on merkittävä luottolaitos, EKP:n päätös annetaan sille tiedoksi EKP:n ja kyseisen luottolaitoksen sopimalla kielellä. Jos kielen käyttöä koskeva sopimus irtisanotaan, irtisanominen vaikuttaa vain niihin EKP:n valvontamenettelyn osiin, joita ei ole vielä saatettu päätökseen. Uutta kieltä aletaan käyttää aiemman sopimuksen irtisanomis päivästä alkaen.

Jos hankkijaehdokkaas ei ole merkittävä luottolaitos eikä siis ole aiemmin sopinut EKP:n kanssa viestinnässä käytettävästä kielestä, sitä pyydetään vahvistamaan, mitä kieltä menettelyssä käytetään ja millä kielellä huomattavaa omistussuutta koskeva EKP:n päätös annetaan sille tiedoksi.⁵²

Jos kuulluksi tulemista koskeva menettely on jo alkanut ja hankkijaehdokkaat ovat pyytäneet tulla kuulluksi jollakin muulla unionin virallisella kielellä, jota ei käytetä EKP:n valvontamenettelyssä, EKP ryhtyy tarvittaviin järjestelyihin.

⁵² Jos päätös annetaan tiedoksi IMAS-palvelussa, hankkijaehdokkaas voi ilmoittaa kielivalintansa verkkokyselylomakkeella.

© Euroopan keskuspankki, 2023

Postiosoite 60640 Frankfurt am Main, Germany
Puhelin +49 69 1344 0
Internet www.bankingsupervision.europa.eu

Kaikki oikeudet pidätetään. Kopiointi on sallittu ei-kaupallisiin ja opetustarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.

Termien selityksiä on EKP:n pankkivalvontasivuilla olevassa (englanninkielisessä) [sanastossa](#) .